

Vzdělávací obor: **Výchova k občanství**
Očekávaný výsledek učení: CAS-VKO-003-ZV9-014

Rozhoduje v modelových situacích o řešení životních potřeb s ohledem na rodinný a osobní rozpočet.

Popis úrovně Na cestě

- Vytvoří fiktivní osobní rozpočet postavený na současných reálných cenách a reálných výdajích a příjmech.

Budoucí scénáře

autorka materiálu: Radka F. Nedbalová

Krátký textový popis (anotace)

Žáci se zamýšlí nad tím, jak je vhodné nastavit výdaje při konkrétním měsíčním příjmu z vybrané profese (pracovní pozice). S využitím znalosti ekonomických pojmů souvisejících s osobním rozpočtem přemýšlí o svém budoucím životě. Zamýšlí se také nad tím, co je v popsané situaci může finančně ohrozit.

Zadání pro žáky

- Vyber si konkrétní profesi**, která by tě v budoucnu zajímala, které by ses chtěl věnovat, a najdi pro ni na internetu **konkrétní pracovní nabídku**. Zapiš si, jaké **požadavky pro danou práci** musíš splňovat.
- Zjisti, kolik si v této práci měsíčně vyděláš „**hrubého**“ a kolik ti na účet přijde „**čistého**“.
- Následně navrhni, jak by bylo nutné (a vhodné) s penězi každý měsíc naložit. Kolik peněz bys utratil za **bydlení** (pronájem, energie, vodu)? Kolik bys zaplatil **za jídlo, zábavu, dopravu** atp.? Kolik by sis odložil **stranou** na horší časy? Vycházej z reálných cen a nabídek. Informace získej od rodičů (např. kolik stojí jídlo na měsíc) a využij k práci i internet (např. pro hledání práce, pronájmu bytu atp.). Odkazy na použité zdroje si vždy zkopíruj a ulož.
- Pojmenuj, co by tě v této profesi a tebou naplánovanými výdaji mohlo **finančně ohrozit** (musel by sis půjčit peníze, zadlužit se).
- Všechny informace zpracuj v elektronické podobě do vizitky fiktivního zaměstnance v dané profesi. Využij přehlednou a zajímavou grafiku podle své volby. Zkontroluj si, že jsi do vizitky zahrnul tyto informace:
 - odkaz na konkrétní nabídku práce, kolik si zde vyděláš „čistého“ za měsíc a jaké požadavky na tuto pozici musíš splňovat
 - seznam předpokládaných výdajů s případnými odkazy na zdroje informací (nabídka pronájmu, ceník na internet atp.)
 - koláčový graf, ve kterém znázorňuješ podíl jednotlivých výdajů na očekávaném měsíčním příjmu
 - rizika, která tě mohou finančně ohrozit

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k podnikavosti a pracovní Nápady, příležitosti	<i>Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.</i>	- integruji do výuky například: otevřené diskuse, otevřené otázky, kreativní úkoly, projekty - seznamuji žáky s principy, přínosy a formami vizualizací

a výzvy KPP-NAP-000-ZV9-001		budoucích scénářů, vizí • průběžně se žáky pracuji na rozkrývání jejich priorit, hodnot, kompetenčního portfolia atd. • diskutuji se žáky o hodnotách osobních, společenských, environmentálních, profesních • upozorňuji žáky na možnosti a příležitosti k jejich profilaci a rozvoji silných stránek
--------------------------------	--	---

Metodický komentář pro učitele

Aktivita směřuje k praktickému využití znalostí při zpracování fiktivního rozpočtu. Pro zpracování úkolu je nutná vstupní znalost použitých pojmů a konkrétní představa o podobě a kategoriích rozpočtu.

Ve svém návrhu žáci vycházejí z aktuálních cen a nabídek. Žáci mohou pracovat podle volnějšího zadání bez předem určených položek nebo doplňují tabulku s pojmenovanými položkami. Zdroje informací dokládají odkazy na konkrétní webové stránky s nabídkami (práce, pronájmu, cen telefonních operátorů apod.).

Pokud pracovní inzerát neuvádí konkrétní mzdu, lze vycházet z přehledu průměrných mezd u dané práce dostupné např. zde: <https://www.ispv.cz/>. Je vhodné, aby si žáci kromě odkazů ukládali také screenshoty (vyfocenou obrazovku), protože inzeráty se často mění, mizí a další hodinu by mohli začínat znovu, pokud by k tomu došlo.

V diskusi je vhodné se žáků dotazovat nejen na náročnosti procesu vyhledávání informací a funkčních strategií, ale také podrobněji rozebrat položky c a d v kritériích. Je vhodné se zaměřit na to, kolik procent z příjmu by mělo jít na úspory, kolik procent výdajů by měly tvořit pevné/kontrolované výdaje. V návaznosti na to poté diskutovat, co je v konkrétní situaci může finančně ohrozit – kdo, jak a proč může mít finanční potíže, silně se zadlužit a skončit třeba v exekuci. Pokud jsou žáci připraveni zamýšlet se i nad tím, co by se chtěli naučit, jaké strategie a dovednosti by chtěli získat, aby se mohli s budoucími negativními scénáři vypořádat, je vhodné tuto otázku do diskuse také zařadit.

Velmi přínosné je zařazení navazující aktivity, ve které žáci mapují cestu k pracovní pozici, kterou si vybrali. Pojmenovávají, co se odteď musí stát, aby na danou pozici mohli nastoupit – jaké zkušenosti/vzdělání potřebují získat.

Popis ověřování

Učitel ověřuje kritéria, která zadal žákům:

- vizitka fiktivního zaměstnance v dané profesi v elektronické podobě
- přehledná a zajímavá grafika podle volby žáka
- odkaz na konkrétní nabídku práce, kolik si zde vydělá „čistého“ za měsíc a jaké požadavky na tuto pozici musí splňovat
- seznam předpokládaných výdajů s případnými odkazy na zdroje informací (nabídka pronájmu, ceník na internet atp.)
- koláčový graf, ve kterém znázorní podíl jednotlivých výdajů na očekávaném měsíčním příjmu
- rizika, která ho mohou finančně ohrozit

Dále sleduje prostřednictvím společné reflexe:

- zda žáci identifikují v obsahu proběhlé aktivity konkrétní příležitosti a výzvy pro ně samotné
- jak žáci přemýšlí o pojmenovaných příležitostech a výzvách